

Qüdrətli Azərbaycanın sağlam təməli -

“Əsrin müqaviləsi”

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Tarixi baxımdan çox əhəmiyyətli olan bu iqtisadi layihə Gülüstan sarayında gerçəkləşdi. Dörd dildə hazırlanan müqavilə tarixi siyasi və beynəlxalq əhəmiyyətinə görə "Əsrin müqaviləsi" adlandırıldı. Tarixi müqavilədən sonra 19 ölkəni təmsil edən 41 neft şirkəti ilə daha 26 saziş imzalandı.

Qeyd edək ki, dəyəri 7,14 milyard ABŞ dolları olan "Əsrin müqaviləsi"ndə dünyanın aparıcı ölkələrini təmsil edən neft şirkətləri iştirak etmişdir. Onlar tezliklə işçi strukturlar, rəhbər, komitə, Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti və Məsləhət Şurası yaradaraq görülməli işlərin yol xəritəsini müəyyənləşdirdilər.

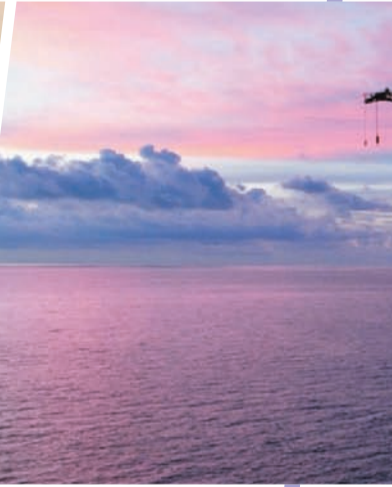
Müstəqilliyimizin bərpa edilməsindən sonra yaranan siyasi hərc-mərcliyin aradan qaldırılmasından sonra xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasi qətiyyəti nəticəsində imzalanmış, "Əsrin müqaviləsi" adını qazanmış Saziş respublikamızın iqtisadi suverenliyini əks etdirən ilk beynəlxalq neft anlaşması idi. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixində milli neft strategiyası həyata keçirilməyə başlandı. Bu sənəd Qərbin ən böyük neft şir-

müqaviləsi" üzrə ilkin neft hasilatına başlandı. Bu münasibətlə "Çıraq-1" platformasında tənənəli mərasim keçirildi. Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev ilkin neftin çıxarılması hadisəsini açıq dənizdə tikilən platformada bayram kimi qeyd edən azərbaycanlı və xarici neftçilərlə birlikdə idi.

1999-cu ilin dekabrında Azərbaycan nefti ilə doldurulmuş ilk tanker dünya bazarına çıxarıldı. Çoxlarının əfsanə hesab etdiyi əsas neft kəməri - Bakı-Tbilisi-Ceyhan inşa edildi. Şahdəniz yatağından qaz hasilatına başlandı, TANAP, TAP kimi iri transmilli layihələr reallaşdı. Beləliklə, "Əsrin müqaviləsi" Azərbaycan tarixini də, iqtisadiyyatını da kökündən dəyişən əsrə bərabər sə-

lər arasında Enerji Keçid İndeksində ən yüksək irəliləyiş edən ölkələr sırasında yer alıb.

Yeni dünya düzənində isə qüdrətli Azərbaycan dövləti neft-qaz ilə yanaşı, "yaşıl enerji"nin ixrac olunması barədə də əsaslı işlər görür. 1994-cü ildə imzalanmış "Əsrin müqaviləsi" ilə başlayan şərəfli yol bu gün "yaşıl enerji" siyasəti ilə davam etdirilir. Ötən il mayın 3-də Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə bağlı tədbirlər

kətlərinin diqqətini yenidən Xəzər dənizinə yönəltdi və haqqında bəhs olunan transmilli müqavilənin hazırlanaraq imzalanmasına əlverişli şərait yaratdı. Məhz bu müqavilədən sonra dünya dövlətlərinin ölkəmizin iqtisadiyyatına marağı artdı, beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsinə güclü təkan verildi.

Bununla da Azərbaycanda yeni neft strategiyasının təməli qoyuldu və ölkəmiz öz təbii sərvətlərinə sahib çıxaraq qlobal məkanda öz yerini müəyyən etdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin neft strategiyasının əsas istiqamətlərindən biri də Azərbaycan neftinin dünya bazarına nəql yollarını müəyyənləşdirmək idi. 12 noyabr 1997-ci ildə "Əsrin

nəd oldu. Bu sənəd Azərbaycanın inkişaf strategiyasının təməlini qoyan ümummilli lider Heydər Əliyevin şah əsəridir.

Ölkəmiz əldə etdiyi nailiyyətlərlə qlobal nüfuzlu təşkilatların enerji ilə bağlı hesabatlarında yüksək pillədə qərarlaşır. Dünya İqtisadi Forumunun "Səmərəli Enerji Keçidinin Təşviqi - 2023" hesabatında ölkəmiz 32-ci pilləyə yüksəlib. Burada 120 ölkənin dayanıqlı və səmərəli enerji sistemində doğru irəliləməyə üçün göstərdiyi səylər qiymətləndirilib. Həmçinin bildirik ki, son 10 il ərzində ən yüksək irəliləyiş göstərən ölkələr sırasında olan Azərbaycan iqtisadi inkişafı ekoloji dayanıqlılığın balanslaşdırılmasına sadıq olduğu vurğulanıb. Qeyd edək ki, ölkəmiz 2022-2023-cü il-

haqqında" Sərəncam imzalamaqla ölkəmizdə yeni növ enerji qaynaqlarının yaradılmasına istiqamət verdi. Belə ki, bu gün dünyanın ən qabaqcıl texnologiyaları alternativ enerjiden istifadənin genişləndirilməsinə və ekoloji tarazlığın qorunmasına istiqamətlənir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında yenidənqurmada da bu istiqamət əsas götürülür.

Musa BAĞIRLI,
"Respublika".